

ERDÉLYI LAJKA

3. Lajka

Posta postala plătita in numerar conform
Probării Dir. Gen. P.T.T. No. 157.912 1934

"Otthon" Irók és Hírlapírók Köre

Magyarórák körút 9-11.

PEST

Főszerkesztő:
dr. Paál Árpád

KERESZTÉNY MAGYAR POLITIKAI NAPILAP
III. évfolyam, 265 (855) szám. * Csütörtök, 1934 december 13

Főmunkatárs:
dr. Gyárfás Elemér

A Magyar Párt előterjesztést tett a parlamentben a népkisebbségi kérdés rendezésére

Az összes pártok vezetőiből evégett parlamenti bizottság kiküldését kéri

Bucuresti. Saját tud. A kamara keddi ülésén a választásfelirati vita során Willer József magyarpárti képviselő a következő beszédet mondotta:

Tisztelt Kamara!

Minden párt évről-évre felvonul a felirati vita során, hogy kifejtse politikai elgondolását. A többség ilyenkor hitet tesz a kormány mellett, az ellenzék felsorakoztatja a hibákat, amelyek nézete szerint, a kormányt terhelik. A kisebbségi pártok is mindig résztvettek a felirati vitában. Többnyire tömör formába öntött nyilatkozatokban adtunk hangot sérelmeinknek, kívánásainknak, de ha józanul megfontoljuk, be kell vallanunk, hogy mindez semmiféle eredményre nem vezetett.

A kormány nem lett erősebb hívei dicséretétől és nem bukott meg ellenfelei támadásai miatt, viszont a kisebbségi népek helyzetén se tudtak segíteni a mi deklarációink. Egyetlen kedvezőtlen sajtóhang, egyetlen sovíniszta támadás többet értett nekünk, mint amit használni tudtak összes tiltakozásaink.

A kisebbségi magyarság sorsa: külpolitikai függvény.

A legszomorúbb jelenség éppen az, hogy legnagyobb kihatással a mi életünkre olyan körülmények vannak, amelyek irányítása vagy befolyása egyáltalán nem áll módunkban. Értjük itt mindenekelőtt a külpolitikát, amelynek mi, kisebbségek, de elsősorban mi, magyarok minden apró rezzenését megérezzük, s mondjuk inkább így: megszenvedjük. A romániai magyarság sorsa egyszerű függvényé lett a külpolitikai hullámzásoknak. Pedig minden tárgyilagosa román politikusként el kell ismernie, hogy az itteni magyar nép vezetői soha se fűtötték holmi eshetőségek illúziójával a lelkeket. Ellenkezőleg, vaskövetkezetességgel megmaradtunk a realitás mezéjén s maga a nép is csodálatos józanságot tanúsít. De ez sem elég. Sem baráti melegséget, sem megértést nem tapasztalunk.

Gyors kormányváltások és a választási egyezmények rossz politikája

Az egyes kormányok szinte évről-évre váltják egymást és állásfoglalásukat sokszor pártérdek szülte elfogultság irányította. Teljes bizonytalanságot teremt ez minden téren. De mindenkinél nagyobb kárát vallják ennek az ország kisebbségi polgárai és intézményei. Jogos érdekeink védelmére elhangzott panaszainkat félreértik s még a jóakaratu kormányvezetők is túlságos óvatosságra intik az a túrelmetlenség, amellyel a közhangulat egyre sajnálatosabb módon ellenünk fordul.

Más kisebbségi pártok választási egyezményekkel próbálták a szomorú kisebbségi

Lehet, hogy az ország, amelynek lakói vagyunk, az alattvalói hűség és lojalitás természetes kötelességein túlmenő magatartást követel tőlünk.

Helyzetünk kényes. Gazdaságunk összeomlott s ebben a világszerte észlelhető jelenséget kell látnunk. A köztisztviselésekből kiszorultunk. Az öregek nyomorgnak, a gyermekek elhelyezkedésének lehetősége csökkent.

Óriási felelősség nehezedik reánk s ez annak a felismerésére vezetett, hogy ma már nem elégedhetünk meg gyakorlati eredményekkel és egyáltalán nem biztató nyilatkozatokkal.

Itt történnie kell valaminek az önk részéről épügy, mint a miénkről.

A Magyar Párt hosszú tanácskozás után azzal küldött engem az ország tribünjére, hogy a romániai magyarság nevében ne csak feltárjam önök előtt a helyzetet, hanem annak orvoslására is megtegyem indítványunkat. Nyitott ajtókat döngétnék annak fejtegetésével, hogy a kisebbségek lelki megbékélése és anyagi viszonyainak elviselhetőbbé tétele elsőrendű érdeke a román államnak és román nemzetnek is.

Fölismerte a kisebbségi probléma fontosságát minden román párt, amely eddig kormányon volt. Averescu és Goga már 1923-ban megkötötték velünk a csucsi paktumot. A liberális párt 1927-ben, mihelyt átvette a kormányt, bizottságot küldött ki a kérdés tanulmányozására, amelynek éppen Tatarescu, a jelenlegi miniszterelnök úr volt egyik legteljesebb munkása. A nemzeti-parasztpárt a kisebbségi törvény előmunkálataiként külföldre küldte Pop Ghița volt alminiszter urat. Jorga Miklós professzor, volt miniszterelnök úr a kisebbségi ügyek intézésére kisebbségi politikusokat, illetve szakférfiakat vett maga mellé. Ha ezek az elgondolások és tervek nem is vezettek eredményre, annak elsősorban a kormányzásban feltétlenül szükséges folytatatlanságnak a hiánya az oka.

sorson enyhíteni. Alig hisszük, hogy az elért eredményeket kielégítőeknek tartanak. Eltekintve attól, hogy az ilyen választási megegyezések ellenszenvet váltottak ki az ellenzéki román pártokból, az ígéretek a kormányok sem vették komolyan. De még ha meg is volt a szándék, egyik-másik kérdés elintézésére, komoly munkához eddig jóformán egyik kormánynak sem állott elég idő a rendelkezésére. Mire velünk foglalkozhattak volna, át kellett adniok helyüket az utódnak, akinek uralma alatt előlről kezdődött

(Tudósításunk folytatása a 3-ik oldalon.)

Nyelvek nyelvelése

(S. I. dr.) Az újságolvasó az utóbbi időben sűrűn talál lapjában híreket arról, hogy Suominban, az éjjeli nap és az ezer tő országában Finnek és svédek elkekeredett nyelvi harcot vívnak egymással. Ez nem jelenti azt, hogy maga ez a kérdés is új. A XIII. század második felétől, mikor a svédek Finnországot elfoglalták, örökké folyt a harc a két nép és a két nyelv között. Csak nem igen szereztünk tudomást eseményeiről és állomásairól.

Most érdemes oda figyelniük.

A finnek nem tagadják, hogy kulturális és gazdasági emelkedésüket a svéd műveltségnek, munkának és kardnak köszönik. Közele rokon népek élnek a szomszédos orosz területeken, ezeknek mai színvonala mértékét ad arra, hogy mi volt a különbség svéd és orosz uralom között.

Akármilyen hasznos volt azonban a svédek ötszáz éves országlása, idegenek uralmát jelentette a föld népe fölött. A finn csak a maga népisége kárán emelkedhetett. A nyereség így is nagyobb volt, mint a veszteség. A százados mérleg haszonnal zárult.

A helyzetről, mely itt kialakult, dr. Bengt Paul, a Berliner Tageblatt egyik közelebbi számában eképen ír:

... A nyelveknek szívós az életük. 700 esztendőn keresztül megőrizték a finn parasz-
tok atyáiknak nyelvét. Népiségük és nyelvük megtartásához nem volt szükségük még egyesü-
letekre sem. Nem állott erős sajtó a rendelkezésükre, mely folyton figyelmeztette volna őket kötelességeikre. Megtartották nyelvüket, Európának ezt a legnehezebb nyelvét egyszerűen azért, mert gondolatviláguknak és vérmérsékletüknek az felel meg. Ha azt akarták mondani valakinek, hogy „szeretlek”, megmaradtak a „Mine rekasztan szinoa” mellett, ámbar a svéd „Jag älskar dig” sem hangzott idegenül a fülüknek...

A kép hű. A nyelvek, A nemzeti kulturák az érzések meleg rétegeiben gyökereznek s addig élnek, míg ezek a rétegek melegek.

A finn népiség érintetlenül túlélt a svéd kultúra uralmát, melyet 1809 óta 209 esztendőn keresztül az orosz cárok fennhatósága intézett. Ennyi megpróbáltatás után érthető, ha ma kissé türelmetlenek a finnek, mindennel szemben, ami idegen.

E türelmetlenségnek üteme azonban felette tanulságos. Erről ismét dr. Bengt Paul tanulmányából kapunk egészen friss benyomásokat: „1918-ban Finnország felszabadulása után a XIII. század óta először történt meg, hogy finn lett az országlás nyelve. Az 1919. évi finn alkotmány kimondja: A köztársaság államnyelvei a finn és a svéd. Ez az egyenlőség azonban, melyről az alkotmány beszél, nem volt meg a közélet minden területén. Helsinkin egyetem például az előadásokat javarészt svédül tartották. Az 1923. évi nyelvtörvény elrendelte ugyan, hogy valamennyi tudományszakon az előadásokat finnül és svédül párhuzamosan kell tartani, a parlament azonban csak 1929-ben gondoskodott finn nyelvű tanszékek fedezetéről mindazokban a vizsgatárgyakban, hol addig kizárólag csak svéd előadások folytak. Csak 1932-ben (?) fejlődött addig a helyzet, hogy hogy egyetlen finn anyanyelvű egyetemi hallgató sem volt már kénytelen svéd előadásokat hallgatni...

1932 óta a finn nacionalisták a nyelvkér-

Legeza Mihály S. J.

A VILÁGMISZIÓ HŐSEI

Missziós történetek

Ara 50 lei és portó.

Kapható könyvosztályunknál.

désben két pártra szakadtak. A mérsékelték azt szeretnék, hogy a helsinki-i egyetemen csak annyi svéd nyelvű előadást tartsanak, amennyi feltétlenül szükséges a svéd egyetemi tanulás teljessége érdekében. A radikálisok pedig azt követelik, hogy az ország mai fővárosában, Helsinkiben, szűnjön meg teljesen a svéd nyelvű előadás és a svédek elégedjenek meg másik egyetemükkel, mely az ország régi fővárosában, Abo-ban működik.

Akarmelyik párt győz, a svéd továbbra is megtartja azt a helyet az ország közéletében, mely történelmi múltjánál és művelődési jelentőségénél fogva megilleti.

Tudvalevő, hogy a svédek Suomi egész népességének mintegy 12 százalékát teszik ki: 3,2 millió finn mellett 400.000 lélek a svéd lakosság. Ez a népesség javarészt a tengerparton, a városokban lakik, igen magas a kulturája, nagy a gazdasági jelentősége s mindezek felett közvetlen kapcsolatot, eleven hidat jelent a nyugat, a nagy műveltségű skandináv országok felé.

A finnek ezt nagyon jól tudják. Az egész nyelvi harcban, melyről még sokszor fogunk olvasni, nincs is másról szó, mint a finn és a svéd művelődésnek válságos, gyakorlati egyenlőségéről. A svédek is tisztában vannak azzal, hogy az egyenlőség eddig inkább elméletben állott fenn. Ha ellenállanak a régi előjogaikról csak fokozatosan s lassan mondanak le, abban a hiszemben teszik, hogy régen szövődő kapcsolatok és összefüggések hirtelen s végleges megszakadása egyik népnek sem áll érdekében.

Mindkét népnek vezető szellemei végzetes hibának érzékelik, ha ez a mai általános nacionalista nyugtalanság, melyet gazdasági és társadalmi kérdések feszítenek, — a szellemiek

terén rombolásokra, végzetes szakításokra vezetne.

A finnek, bár az ország lakosságának közel 90 százalékát jelentik s minden hatalom az ő kezükben van, szívesen tanulnak meg svédül, iskoláikban kötelező tantárgy a svéd s könyvesboltjaikban nem tesznek különbséget svéd és finn szellemi termékek között. Pedig a finn és a svéd nyelv között, amint azt mindenki tudja, ugyanakkora a különbség, mint például a magyar és a román között: az egyik a finn-ugor, a másik a indo-germán nyelvcsaládhoz tartozik.

A svédek viszont nagy érdeklődéssel fordulnak a finn művelődés jelenségei felé. Ez már a múltban is így volt: a svédek terjesztették el a kereszténységet a finnek között, később pedig a — reformáció idején — ugyancsak a svédek révén láttak napvilágot az első finn nyelvű nyomtatványok. Sőt: a finnek számára a finn legendás multat s annak sok nagy értékét nagyrészt svédek, vagy a svéd kultúra neveltjei fedezték fel s öntötték maradandó formába. Elég, ha *Lönnrot*-ra emlékeztetünk, ki már 1835-ben kallódó népköltési emlékekből szötte nagy egységbe a finnek nemzeti époszát, a *Kalevala*-t, mely e művészi egységben az

egész művelt világ tiszteletét s elismerését megszerezte a finn nép számára.

Mindkét nép fiai — a finnek úgy, mint a svédek, mélységesen tisztelik egymás emberi értékeit s zavartalan világos tekintettel látják az előnyt, amit egymás számára jelentenek.

Ha oszító gondolat lehetne is a finnek szemében az az elképzelés, hogy az ország egészen homogén lakosságává válják, — mégsem dugják fejüket a homokba egyfelől történelmi tények, másfelől a svéd nyelvi és kulturális kapcsolatok kézzelfogható előnyei előtt. A svédeknek pedig eszükágába se jut a finnek felett uralkodni: jól tudják, hogy ami 100 év előtt még természetes volt s a haladás útja, az ma nyögős gyámkodás volna, mi nem vezethetne jóra.

A finnek és a svédek megértik egymást. Ami ott folyik, nem egyéb a *nyelvek nyelvésztéséről*. Kis veszekedés — hiúsági kérdések fellett. E megértésnek zálogát a finn többség történelmi érzékében, politikai éreltségében, hatalmi fegyelmeztségében s közéleti tisztaságában kell látnunk, aminthogy a svájci mennyországának egész boldogsága hasonlóképpen a 70 százalékos német többség türelméről és okosságán épül fel.

Az angol parlamentben ünnepelték a genfi megegyezést

A lengyel követ tiltakozott Belgrádban. — A Vatikán lapja Litvinov genfi szereplését kifogásolja

Londonból jelentik: Az alsóházban *Lansbury* kérdésére Sir J. *Simon* külügyminiszter bejelentette, hogy a jugoszláv sérelmet, mely több napon át foglalkoztatta a Népszövetség tanácsát s egyidőben erős ellentétek előidézésével fenyegetett, sikerült úgy elintézni, hogy az a kiegyezéshez és megbékéléshez vezet. A külügyminiszter hangsúlyozta *Eden* fontos szerepét, amit a ház élénk tapsal fogadott. Az eredmény most a Jugoszlávia és Magyarország közötti helyi viszonyokon fordul meg. Reméli, hogy a javulás ezen a téren is be fog következni. *Simon* ezután a Népszövetség jelentőségét emelte ki. A ház ezt is általános éljenzéssel fogadta.

Az alsóházat egyébként igen élénken foglalkoztatja a jugoszláviai magyarok kiutasításának ügye. Szerdán több interpelláció hangzik el ebben a tárgyban.

Belgrádból jelentik: *Schwarzburg*, belgrádi lengyel követ kedden megjelent a szerb külügyminisztériumban és a kormány nevében tiltakozását jelentette be a *Vreme* egyik cikke

miatt. Ebben ugyanis a lap gyalázkodó kijelentésekkel illeti *Komarniczky* lengyel főmegbízottat a lengyel-magyar barátságról tartott genfi beszéde miatt.

A tiltakozásra a jugoszláv külügyminiszter azt válaszolta, hogy a *Vreme* kommentárja nem fejezi ki a jugoszláv hivatalos körök véleményét.

Rómából jelentik: Az *Osservatore Romano* felhasználja a szombati genfi vitát arra, hogy támadást intézzen Szovjet-Oroszország ellen. A lap megállapítja, hogy abban a pillanatban, amikor a terrorizmusról kezdtek beszélni, Litvinovnak el kellett volna hagynia a tanácsstermet. A lap emlékeztet arra, hogy Litvinov tagja volt annak a bandának, amely 1907 júliusban megtámadta a tifliszi bank egyik gépkocsiját, 250 ezer lirát elrabolt és 35 személyt meggyilkolt.

Kávéházakban, vendéglőkben mindenütt kérje az „Erdélyi Lapok”-at.

Bécsi film

Irta: Kokas Miklós.

Egy kövérre puffadt Schuberttorzó hatalmas tokája alatt szélesen elhajló fehér gallér. Görbe homlokán torzonborz étvágygőz füstöl. Az alak hátratett karokkal rohan... Mi ez? Plakát. Temetik Bécs jókedvét. A Hagenbundban főhravatalozva ott hever a híres bécsi humor 1814 és 1914 közötti termése. Eljutottunk tehát idáig is. Kerek egy évszázad virtusa ki-preparálva. Lépünk be.

A terem csendes. Néma, szinte fagyos. Űres. A bécsieknek nincs hatvan garasuk, hogy a mult világ évődő kedvtelésével üssék agyon reménytelenségüket... A falakon, kinos rendben, egyik életvidor fintor a másik mellett. Helyzetkomikumok és pokolian személyes élő szójátékok. Aprólékosan kiagyalva, tollrajzolja és a végtelenségig színezz. Mennyi hahotát eredményezhettek; de most kihülve, olyan látványt kínálnak — ami múzeumba, arzenálba való. Az idő pereg. Egyetlen jövőendő ábrándot fedeztem fel az egész galériában. Címe: — löverseny 1943-ban. Rajzolták a hatvanas évek elején... A lovacskákat gőz hajtja. Illedelmesen füstölnek. Orrlyukaikon lángok bóbiskolnak. Minden nagyon sportszerű rajtuk, csak a

kép egyik sarkában van baj. A verseny elindul. A gőzspacik összekeverednek és felrobbannak. Miért indultak el illúziók után?

Minden élet ilyen elindulásokból áll. Ertelmét csak később fogjuk fel. Ünfeledten örülünk eleinte, hogy azután egy óra reményvesztettségbe telehajtja idegeinket a lázadó holnap kárvallásával. Bécsben is könyörtelen a november. Szürkesége lépést tart a nyomorral. Több köldüst látni, mint valaha. Pedig úton-útfélen történik érdekükben kezdeményezés. De a tömegszegényedés ijesztő. A caritas socialis — ahogyan itt hívják a népjólétit — városzerte főzet a szegényekre. Kétféle kategória van, mert a szomorú ember érzékenysége egészségtelen. A „Józsefasztal”, ahová a munkanélküliek se-reglenek, naponta 80—100.000 ebédet oszt ki és az „Erzsébet-asztal”, ahol a tönkrejutott közeposztály szorong. De nem fér el! Mindkettőt látam. Különbség nincs közöttük — már ami a táplálék kalóriáját jelenti. Ugyanaz a kifőtt hús, ugyanaz a sívár főzelék a tiszta tányérban. És a szemek, amelyek föléje hajolnak?... Ugyanolyan mélyen ülnek. Szárazon kémlelik az étel illatát, mert a könny már elfogyott. Itt hangos még az elkeseredés, ott már bátortalan a ma. Exit anno 1934!

„Puli muli buci bum...” — ki érti, hogy mit jelen? Mindegy. Sláger. Felkapták és ének-

lik. Zenéje filmszerű, onnan is ered. A vászonról hódította meg a bécsieket és lehet-e gömbölyűbb szavakat találni az újtemű melódiákra? Reggel, amikor kilépsz az utcára és az első kifutó biciklijével már-már elüt, vagy éjjel, amikor hazafelé tartasz, hogy le ne késd az utolsó villanyost... „Puli muli buci bum...” ott táncol dobhártyádon, akár akarod, akár nem. Bécs a melódiák városa és összetörheted koponyádát, hogy honnan szedi lelkesedésének tolvajnyelvét. De jó, hogy még Puli-muli-buci-bum legalább van, mert különben nem is lehetne ráismerni a barokk emlékekre, annyira lekopott az emberekről minden jókedv, hanyag vidámság: — az a híres élniakaras.

Az éhség, mint motívum, már felvonul a bécsi művészek kiállításán is és elképesztő látvány az a higgadtág, amellyel Tantaius örömeivel vetélkedő néhány nyomorult fickó a festményen úgy tesz, mintha semmibe sem venné a virstlivel teleaggatott banánpalmákat, a sült sertést a káposztafejek között, meg a libamáját olyan sárba mártásban, hogy akár napraforgónak is beillenék. Mégsem veszi meg e műalkotást senki. Hiába, nem derős látvány a nagyképűség.

Meghatott azonban a Bastilprater. Nehéz a szót lefordítani. Nevezik tehát — az ezermesterek ovodájának. A kitünő bécsi rádió állította

Igy
kisebbség
letkérdés
ferfiak

Emel
A Ma

— U

— E

ha a kis
litika g
dázások
mámyké
emberse
ván, ho
magukra

— A

zásából
ának k
amelybe
és a biz
viselőne
lés tárgy
is beleü
zet érde
zának.
intézked
lyokat.
kisebbsé
ségi nép
biztosítá

— N

szevágó
mányoz
azt a fo
ni a Sk
vapaszt
önöket.
ket, cs
vetődök
csönös
azokat
utalva

zódések
nyujtar
mégis a

GERTE

Ára

az

fel a

ban a

maga

meget

azulan

meglep

rem ke

Minde

Oldalt

rult g

a nagy

dogság

nem é

Ar

eljár

az ör

arcu

tyok k

Közbe

bált ö

Mikor

és fáj

összer

Szláv

La

nyira

sárnap

nebul

garast

(Tudósításunk folytatása az első oldalról)

Igy odázódik el egyik évről a másikra a kisebbségi kérdés szönyegre hozása. Egyes részletkérdésekben is sorra vizitelik a kormányferfiak a pártfrakciókat.

Mindenkinek fontos a véleménye, de a kisebbségi pártokkal még egyetlen kormány, egyetlen egyszer sem ült le a zöld asztalhoz, hogy panaszait és kívánságait meghallgassa.

Emeljük ki a kisebbségi problémát a politika harcáiból! A Magyar Párt javaslata a pártok közötti megegyezésre

— Uram!

— Ezt a kérdést csak úgy oldhatjuk meg, ha a kisebbségi problémát kiemeljük a napi politika gyűlölködő harcáiból, a választási alkudozások diástelen játékaiból és az összes kormányképes pártok megegyeznek egy egységes, emberséges kisebbségi politikában, megfogadják, hogy kormányra jutva, annak követését magukra is kötelezőnek fogják elismerni.

— A Magyar Párt nevében, annak megbízásából tisztelettel javaslom tehát: méltóztatásának kiküldeni olyan parlamentári bizottságot, amelyben résztvesznek az összes pártok vezetői és a bizottság hallgassa meg a kisebbségek képviselőinek előterjesztéseit, tegye böles mérlegelés tárgyává, vajjon azok bármiféle szempontból is beleütköznek-e az állam, vagy a román nemzet érdekeibe és hozza javaslatba a törvényhozásnak, vagy a kormánynak azokat a törvényes intézkedéseket, illetve kormányzati rendszabályokat, amelyeket alkalmasoknak fog ítélni a kisebbségi népek békéjének és az ország többségi népeivel való harmónikus együttélésnek biztosítására.

— Nem tudjuk elképzelni, hogy ilyen meszevágó kérdésnek tüzetes, lelkiismeretes tanulmányozásától komoly politikusok megtagadják azt a fórumot, amelyet siettek oda kölcsönözni a Skoda-ügy, vagy a Monitorul Oficial körül tapasztalt üzelmek kivizsgálásának. Biztosítom önöket, hogy ha végre meghallgatnak bennünket, csak akkor fogják látni, milyen önként értedők a kívánságaink s milyen csekély, kölcsönös jóakarattal, egymás mellé állíthatjuk azokat a népeket, amelyek itt egymásra vannak utalva.

— Köthetnek az államok nemzetközi szerződéseket, amelyek látszólag biztos védelmet nyújtanak minden külső támadás ellen: mi mégis azt valljuk, hogy ennek az országnak

többségi népei és kisebbségei egyaránt öngyilkosságot követnek el, ha őszinte megbékélés és összefogás helyett továbbra is szemben állanak egymással, mert nem leszünk képesek ellenállani a nálunk aránytalanul nagyobb erők nyomásának.

— Amennyiben javaslatunkat a tisztelt kamara hajlandó elfogadni, kérnök, hogy ezt a történelmi fontosságú megmozdulást a felíratban feltétlenül megemlíteni szíveskedjenek. Mert tulajdonítsanak bármily jelentőséget az országvédelmi egyéb intézkedéseknek, valamennyit felülmulja jelentőségében és kihatásában az az elhatározás, amely lehetővé teszi a belső béke és konszolidáció megteremtését.

A többség részéről kedden Lobonju Emil salaj- (szilágy) megyei képviselő beszélt a választási vita során. Idézett egy magyar dalt, amely szerinte jellemző a magyarországi közhangulatra.

Willer itt közbeszólt: De hiszen ez a vers legalább száz éves!

Lobonju: Be fogom önnek bizonyítani, hogy ez a vers nem annak a régi dalnak a szövege, amelyre ön gondol.

Rheuma
Torokgyulladás

igen gyakran a hűlés következményei. Minek kínlódik? Egy néhány aszpirin-tabletta Önön is gyorsan segít!

ASPIRIN

minden tablettán rajta van a Bayer-kereszt

Willer: Ha megengedi, a magyar költészetet mégis csak én ismerem jobban.

Egy közbeszólás kapcsán Modreanu szükségesnek mondotta kimutatni, hogy mennyi belföldi kölcsönt jegyeztek a nagyiparosok, bankok, földművesek és más kategóriák. Mire Willer közbeszólt:

— És a kisebbségek!

A genfi Népszövetség kedden délután kezdte újból tárgyalni a Saar-kérdést.

Képünk a legutóbbi tárgyalásokról készült felvétel, amelyen Benes, Laval, Aloisi, Eden és Litvinov is részt vettek.

GERTRUD LE FORT

**A gettóból
jött pápa**

Ára 80 lei

Ijjas Antal fordítása.

Kapható:

az ERDÉLYI LAPOK könyvostályánál.

fel a hajdani udvari iskolában, ahol mostanában a nemzetközi vásárokat tartják. Remek maga a RAWAG kiállítás is. Negyedóra alatt megtanulod a makacs faddíngok titkait. De azután hamar be a Bastiaterbe, ahol aranyos meglepetésekben lesz részed. Először is, a terem közepén jökora tó. Rajta egy mesés hajó. Minden ablaka kivilágítva. A víz fölött drótok. Oldalt egy kormánykerék. Mellette egy kipi-rult gyermek... Rádióhullámokkal igazgatja a nagyszerű kis hajót... Látni kell ezt a boldogságot. Milyen boldogok vagyunk, amíg nem értünk meg — mindent.

Amott óriási matadorüzem. Órák hosszat eljátszhatnak a gyerekek és — az, aki kibírja az öröm konkurrenciáját. Egy ősz, jóságos arcu urat figyeltem meg, amint leült a porontyok közé. Hallgatta a csacska hangsorokat. Közben maga is tett-vett. Egy szánkót eszkábált össze. Kabátja kopott. Hova csúszott?... Mikor megállók mögötte, mondja: — niesevo és fájdalmas higgadsággal szélfeszíti, amit összerakott. A néva partján már esik a hó... Szláv nosztalgia.

Legkedvesebb a főmérnök öllete, aki anynyira szereti a gyermekeket, hogy minden vásárnap idejön és játékokat építget — velük. A nebulók hazacipelhetik alkotásaikat. Néhány garast fizetnek mindössze az inségesekek, de

pazar holmikat kapnak. Gumihulladék, néhány szög, vékony lécek, acélgolyók és színes kockák... Minden poronty azt kezdhet velük, amit akar. Tervezhet, lünnödhét. Belokósolhat az élet rejtvénytárába és csak ha már kibökött valamit, nyul feléje a tapasztalat, hogy az örö-mig segítse. Az ilyen pedagógusoknak szívesen tapsolok.

Újra kell megtanulni örülni manapság és sokan tényleg ovoidába valók a mának esettisé-gével szemben.

Bécsben él egy tipikus fiatalosság, amelyik a politikától koravén. Néhány éve még Marxot szavalták, történelmi materializmust fitogtattak, azután Spenglerrel és Einsteinnal próbálkoztak, hogy most a germán mitologia faji dicsfényében tetszelegjenek. Lehet, sőt biztos, hogy az előző Katzenjammer hanghordozói nem voltak mindig németek, de a mai generáció jelentékeny hányada már — nem is is osztrák. Apák és fiuk közé itt nem csak egy tudatos-á kényszerült életszemlélet került, nem csak az illúziók devalválódtak, hanem a történelmi mult is más előjellel szerepel, asze-rint, hogy melyik évjárat ideológiájába üt-közünk.

Lesz háboru? Lesz! Megtudtam. Elmondodom hogyan... Egyik pajtásom sokat he-gedül. Többet talán, mint szomszédjának jól

esik. De technikája tiszta, fölszabadult. Sok hurba került. A minap is hegedühurokat men-tünk bevásárolni. A boltban ragyogó rendet-lenség. Ha művész volnék, be sem lépnék ren-dettebb helyiségekbe. Milyen nagyszerűen érzi itt magát az ember. Ledűt vagy négy va-ca' izét és a végül még széles mosollyal fogad-ják. Ez igen! Ha tücsök volnék, ciripelve há-lálnám meg az emberséges bánásmódot... De így... A hegedűhúr megdrágult. Miért? Mert háboru lesz! — jelenti ki a c'rék tulajdonos. Majd kételkedő együgyűségemet látva, könyör-telenül folytatja: — „Igen, háboru lesz. Egé-szen biztos. Ausztrália 1914-ben rendelt utol-jára annyi hegedűhúrt nálam, mint szeptem-berben. Minden pénzt megadnak. Fontokban fizetnek. Raktársaim kiürültek. Akárcsak a vi-lágháboru előtt"... Mit szóljak? Látom, hogy elhegedülük a békét. Ausztráliát azonban nem értem. Miért csinál pánikhangulatot egy osz-trák hangszerüzemben?

Kedvetlenül lépek ki a gondterhelt légkör-ből. Tulságosan bonyolult mindez. Itt minden utcasarkon karénekesek foradják a járókelőket. Vakmerőek. Pont most kell énekelniök — ne-kem? — „Wien... te egyedül... mindig ál-maim városa maradsz..." Pontosan most...? Inkább nem felélek.

Ki árulja el adósait...

Sürgősen jelentkezzenek a választói listából kimaradottak

A Magyar Párt helyi tagozata a következő kommunikét adta ki:

December 1. óta a városháza I. em. 33. számú szobájában közszemlére vannak kitéve a választói névjegyzékek. Minden polgárnak joga és alkalm van tehát most arra, hogy meggyőződjék, benne van-e a neve a választói névjegyzékekben. Megszokott ugyanis történni, hogy egyes polgárok a névjegyzékből kimaradnak vagy az időközben beállt változások nem vezetettek keresztül a téves adatokkal kiállított szavazói igazolványok tulajdonosai a választás alkalmával nem szavazhatnak.

Ezért tekintse minden magyar polgártársunk önmaga és magyar népe iránti szent kötelességének, hogy sürgősen meggyőződjék arról, benne van-e és ha igen, helyes adatokkal szerepel-e a választói névjegyzékekben. De ezenkívül jelentkezniök kell mindazoknak:

- akik évközben lakást változtattak, hogy új lakásukat bejegyeztessék;
- akik vidékről vagy más városból költöztek be és már egy éve ebben a városban laknak;
- akik a folyó évben betöltötték 21 éves életkorukat és így elérték a választói jogosultsághoz szükséges korhatárt.

A jelentkezés alkalmával mindenki vigye magával a következő okmányokat:

- születési, anyakönyvi kivonatát,
- állampolgársági bizonyítványát, vagy annak másolatát, továbbá az oradeaiak (nagyváradiak még 3. egy bejelentő-lapot, hogy hol bír bejelentett lakással.

A közszéki választói listába való felvételhez azt is igazolni kell, hogy legalább egy éve a község területén lakik.

Különösen felhívjuk a női választók figyelmét, akik legalább 4 középiskolai képzettséggel bírnak és a 21. élet betöltötték, hogy a közszéki választói listába leendő felvétel végett feltétlenül jelentkezzenek.

Ezen női választóknak az anyakönyvi kivonaton, állampolgársági bizonylaton és bejelentő-lapon kívül még egy bizonyítványt is kell bemutatniuk, hogy a 4 középiskolát elvégezték.

Bizunk abban, hogy minden magyar ember megérti az idők szavát és sürgősen eleget tesz kötelességének. Mindennemű felvilágosítást meg lehet kapni a Magyar Párt irodájában a Katolikus Körben.

Dr. Markovits Manó,
megyei elnök h.

Dr. Soós István,
városi elnök h.

Mi lesz a közeljövő legnagyobb társadalmi eseménye?

Alig terjedt el a vasárnapi lapok nyomán annak híre, hogy Bihar megye és a város magyar társadalmában ebben a szezonban is megrendezi a Magyar Bált, máris hihetetlen érdeklődés nyilvánul meg a bál részletei iránt. Naponta futnak be érdeklődések szerkesztőségünkbe, mert a közönség már jóelőre tudni akarja, hogy mit kap a mostani Magyar Báltól. Ezért felkerestük a Katolikus Körben működő rendezőbizottságot, ahonnan az alábbi tájékoztató felvilágosításokat kaptuk:

— Ebben az évben a Magyar Bál előkészítéséhez már hónapokkal előbb hozzákezdünk —

KARD és KERESZT jön péntektől!

kezdte informátorunk — mert azt akartuk, hogy az 1935-ös Magyar Bál tényben, ötletben és rendezésben, ha lehet, felülmulja az eddigieket is. De azonkívül a megrendezésre sok olyan új ötlet is merült fel, amelynek kivitele hosszabb időt igényel. Minden reményünk megvan ezért arra, hogy most a legtökéletesebben egyesül majd a bál rendezésében a szépség a művészettel.

— A legérdekesebb újítás ebben az évben az, hogy a Magyar Bált egy háromnapos népművészeti és háziipari kiállítás előzi meg. A kiállítás január 3-án nyílik meg ünnepélyes keretek között s felvonul azon egész Erdély háziipara és népművészete. A legtávolabbi erdélyi megyék: Ciuc (Csik), Odorhei (Udvarhely), Treiscaune (Háromszék), de a közeli vidékek is úgymint Tarkány, Kalotaszeg, stb. elküldik erre a kiállításra népünk kezemunkájának drága termékeit, amelyek azonban csak szellemi értékben lesznek „drágák”, mert egyébként a vásár rendezősége arra törekszik, hogy minden árúnak a legolcsóbb árat szabja és ezáltal mindenki számára hozzáférhetővé tegye.

— Mert tulajdonképpen a kiállítás a vásár

APOLLÓ-MOZGÓ

Carioca

(Rioi lányok)

A legpazarabb revücsoda. Argentínai fasz. Fülbemászó muzsika. Csodás attrakciók.

célját is szolgálja azon az ideális célon keresztül, hogy a bihari közönség a különböző erdélyi részek népművészetét is megismerje. Ezért nevezük el a kiállítást „Vizkeresztí Vásár”-nak s ez a találó név juttatja emlékezetünkbe azokat az ősi időkben szokásos nagyvásárokat, amelyeket a régi időkben vizkeresztí táján szoktak rendezni. A kiállítást a rendezőség állandó szórakozásokkal is ellátja. Nem száraz nézniezők akárunk nyújtani a közönségnek, hanem azt akarjuk, hogy feledhetetlen szórakozások emlékével is távozzon el a „Vizkeresztí Vásár”-ról. Lesz állandó zene, divatbemutató, kabaré, hangverseny, ótórai tea, tánc és ételverseny. De ezenkívül kimagasló eseménye lesz a kiállításnak az „Írók napja” is, amelyen a biharmegyei írók tárják a

KARD és KERESZT péntektől a Capitolban.

közönség elé tehetségük színé-javát. A bihari írók könyvsátrát állítanak fel és autogramokat adnak. Reméljük, hogy nagy sikere lesz ennek a könyvnapnak is, amelyen a közönség megismerkedhetik a bihari szellemi előkelőségekkel és olcsó árban juthat hozzá íróink könyveihöz.

— A kiállítás és vásár január 3-tól 6-án déli két óráig marad nyitva. Vasárnap, az utolsó nap

Ajándékot karácsonyra csak a London kötődéből!

délelőttjén igazán vásári hangulat fog uralkodni. Cigányzene, kabaré, különböző versenyek teszik színessé és változatosá ez a napot, amely után vasárnap este következik a Magyar Bál. A bihari magyar társadalomnak ez az ünnepi találkozója az alkalommal a szeretet szimbólumának: a szívnek a jegyében folyik le. A teremdíszítés, a pompás műsor, a rendezői jelvények és általában minden megnyilatkozása a bálnak a magyar szív melegét akarja kisugározni a mai rideg világba. Költői szépségű elgondolások jutnak így kifejezésre és a mindent átfogó szeretet annyi és olyan ötletes megnyilvánulása örök emléket hagy a bál vendégeinek lelkében.

Eddig szól informátorunk nyilatkozata, amelyhez magunk részéről csak annyit fűzünk, hogy a rendezés lendületéből és a máris megnyilvánult érdeklődésből ítélve, az 1935-ös Vizkeresztí Vásár és Magyar Bál egyike lesz a legimpozánsabb és legkedvesebb magyar ünnepekknek.

Kiadó

1. Bulevardul Regele Ferdinand 4. számú házban egy üzlethelyiség (mai festéküzlet), 1935. évi február 1-től.

2. Bulevardul Regele Ferdinand 7. számú házban teljesen komfortos lakások és pedig 4 szoba és mellékhelyiségekkel álló lakás azonnal, 1935. évi május elsejétől egy 4 szoba és kettő egyenként 3 szoba és mellékhelyiségekkel álló modern lakás.

Értekezhetni: a HAZMESTERNEL.

Városházi hírek

Kedden délután tanácsulést tartott a város időközi bizottsága. Dance Jakab tanácsos bejelentette a vezetése alatt álló Rimanóczy szálloda és gőzfürdő november hónapi elszámolását, amely szerint 237.460 lei bevétellel szemben csak 123.335 lei volt a kiadás, megmaradt tehát tisztán 134.125 lei jövedelem. Megállapították a villamos áram tarifáját, amit a városi vasutnak ad a villamosmű. Evi 340 ezer kilowatt fogyasztásnál 2 lei 40 bani, a fogyasztásnál nagyobb mennyiség után pedig 2 lei 10 banijával. A köztisztasági üzem is bejelentette április 1-től december 1-ig terjedő elszámolását: 7.824.351 lei volt a bevétel és 7.609.940 lei a kiadás. — Két új hegyőrt is ki-neveztek: Roja János és Ursan Mihály személyében. — Sangeorgeanu tanácsos a rendőrségi szobák rossz padozatára panaszkodott. Mivel a rendőrség az épületért nem fizet bért, a tanács elhatározta, hogy átír a prefekturára és a rendőrigazgatósághoz a szükséges javítások elvégzése érdekében.

CAPITOL FILMSZINHAZ.

Csütörtökön utoljára

Én és a fiu...

Wallace Berry, George Raft.

A Társulati Női Felső Kereskedelmi Iskola műsoros délutánja. A helybeli társulati leánykereskedelmi iskola növendékei f. hó 16-án, vasárnap d. u. 5 órakor a Kereskedelmi Csarnok fűtött nagytermében a szokásos szülői értekezlettel kapcsolatban műsoros délutánt rendeznek büffével és tombolával egybekötve. Tréfás iskolai jelenet keretében komoly és vidám zene, ének- és táncszámok teszik változatosá és élvezetessé az ifjuságnak ezt a bemutatkozását. Az igen szerény belépődíjából fennmaradó tiszta jövedelmet a növendékek kirándulási alapjának növelésére használják fel. Az iskola ezután is meghívja az előadásra a fenntartó testület vezetőseit és tagjait, a szülőket és hozzátartozókat, volt növendékeket és érdeklődőket.

KARD és KERESZT a legjobb zenés és énekes film!

Pintér Istvánt megoperálták. A Központi Kolping Sportegylet illusztris elnökét, Pintér Istvánt, az ismert építőmérnököt napok óta vakbélbántalmak gyötörték. Orvosai a Szent József kórházba szállították, ahol dr. Pop Sándor egyet. m. tanár, a közkörház főorvosa szombaton éjjel megoperálta. A népszerű elnök beteggyógyát általános részvétellel veszi körül a város társadalmában, de főképpen a Kolping Sportegylet vezérkara és ifjusága.

NAPTÁR

Dec. 15	este 9	Liszt Ferenc Ének- és Zenekar hangversenye a Katolikus Legényegyletben.
Dec. 16	délután 5.	A Katolikus Kör klubhelyiségében zártkörű, műsoros teadélután.
Dec. 29	este 9	Építőiparosok bálja a Katolikus Körben.
Jan. 3, 4, 5	egész napon át	Népművészeti kiállítás vizkeresztí-vásár a Katolikus Körben.
Jan. 6	este 9	Magyar Bál.

Befejezték a Népszövetség ülészakát

Január 12-én, a saarvidéki népszavazást megelőző napon ül össze újból a tanács

Genfből jelentik: A Népszövetség tanácsa kedden délután tartotta záróülését. Ezen az ülésen Aloisi, olasz főmegbízott indítványa alapján néhány intézkedést határoztak el a saarvidéki népszavazás tekintetében. Megállapították a Saar-vidékre kiküldendő rendfenntartó fegyveres csapatok létszámát és összeállítását és intézkedtek a felmerülő költségek fedezéséről.

Laval, francia külügyminiszter már el is utazott Genfből s visszatért Párizsba.

Az egyik szovjetmegbízottat, Rosenberg, párisi ügyvivőt, a Népszövetség főtitkárának helyettesévé nevezték ki. A főtitkárnak öt helyet-

tese van s ezek között valamennyi nagyhatalom képviselve. Rosenberg a tanács ülésein ismételten helyettesítette Litvinovot és bizalmas barátsága Benessel figyelmet keltett.

A tanács legközelebbi ülését január 12-re, a saarvidéki népszavazást megelőző napra tűzte ki.

Laval elutazása előtt még egyszer találkozott Aloisivel, akivel római útját illetően folytatott megbeszélést. A francia delegáció körében úgy hírlik, hogy Laval római útjára karácsony előtt már nem kerül sor.

Szent Bernát remetéi a Himaláján.

Az alpesi Szent Bernát kolostor néhány héttel ezelőtt követséget küldött Tibetbe, hogy a Himaláján egy menedékházat alapítsanak és segítségül legyenek az utlevélforgalom lebonyolításánál, éppúgy mint otthon, a Szent Bernát kerületben. Képünkön az egyik szerzetes tibetiekkel épületfa vásárlása ügyében tárgyal.

Ön

4 1/2%-os 1934. évi országfejlesztési kölcsönkötvényének előnyös felhasználásával

gondoskodhatik családjáról,

anélkül, hogy kölcsönkötvényéről és az abból eredő jogokról lemondana.

Készpénzfizetés nélkül,

csupán a kölcsönkötvény kamathozadéka ellenében

életbiztosítást köthet

nálunk. Kérjen ezen teljesen újszerű módozatról sürgősen díjmentes és kötelezettség nélküli tájékoztatót a

PHÖNIX

Eletbiztosító Társaságtól.

Vezérügynökség Oradeán:
Str. Gen. Mosoiu 2.

Telefon: 7-57. sz.

Cs. 1. 1112/1934. sz.
C. 1112/1934. sz.
1112. sz.

Rp.

*Pravaz,
pattanásos, túl-
érzékeny a
bőre?
Földes-féle
Margit Crème
J. Kozmet*

Ujabbán kevesebb kiutasított érkezett a magyar határra

A gyors segélyezésre kétszáz ezer pengő gyűlt össze a közönség adakozásából

Szegedről jelentik: Kedden este a jugoszláv hatóságok 12 magyart tettek át a határon. Ezek legnagyobb részét gyermekek, akiket már áttett szüleik után küldtek át. Magyarbolyán nem történt áttétel. Mohácsi jelentés szerint az udvari határszakaszon kedden 35 embert tettek át magyar területre.

Sopronból jelentik: A Brenner-bánya legnagyobb részét sváb bányászai havi 320 pengő szavaztak meg a jugoszláviai menekültek segélyezésére.

Budapestről jelentik: A Mai Nap értesülése szerint eddig 200.000 pengő gyűlt össze a Jugoszláviából kiutasított magyarok felsegélyezésére. A segélyek kiosztásáról szerdán dönt a belügyminisztérium. Az említett összeget a belügyminiszter felhívása után két nap alatt adta össze a közönség a lapok szerkesztőségéhez s többnyire mind kis emberek adományai.

Száz vendég szörnyű halála egy leégett szállodában

Newyorkból jelentik: A Michigan-államban lévő Lansingban kedden tűz ütött ki a városi szállodában. A tűz a lépcsőházban keletkezett és rohamosan terjedt, úgyhogy pillanatok alatt lángborultak a felső emeletek is. A kétségbeesett vendégek a Grand River folyóba ugráltak le az égő szállóból. A folyó végig be van fagyva s a jégzajlás következtében teljesen lehetetlenné vált a szerencsétlenek menekülése. A tűztől megriadt emberek így a tűzhalál elől a vízbefúláshoz menekültek.

A hatalmas lángokban álló épület oltásánál több tűzoltó is halálos égési sebeket szenvedett. A szálló helyén szerda reggelre csak füstölő romhalmaz maradt, kétszáz vendége közül pedig száz eltűnt. A vendégek között számos politikus is volt, akik egy gyűlésre érkeztek Lansingba.

A lansingi szállótűz 40 súlyos sebesültjét kórházban ápolják. A súlyosan összeégett sebesültek közül harmincan haldokolnak. Miután a szállóban ülésezett 50 szenátor és képviselő közül eddig senki sem került elő élve, azt hiszik, hogy mind az ötvenen bennégték a szállóban.

A társadalmi fejlődés rendje, hiányai és tulzásai

Irta: Paál Arpád

Előbbi írásomban egy nép társadalmi egyensúlyának egészséges, biztos helyzetét a gulaszerű fölépülés alakjához hasonlítottam. Persze nem afféle holt piramisokra gondoltam, amilyenek az egyiptomi királysírok, hanem szerves egymásból növesztésre, amiben élet van, hegyeknek a völgybe lenyúló vízvezetése, s völgyeknek a hegyek talaján fölszivárgó nedvkeringése. Együtt a folyton megújuló, az egymásnak folyton új termést adó tenyészet. A legfelső pont sinos meredek távolságban, hanem szelid lejtősődéssel közeli környezetre támaszkodik, ez a környezet is további kiszélesedéssel halad alább. Aztán az alaprétég szintén nem meredekbe kell hogy nyuljon a fölépülésért, hanem legkisebb növéssel is magasabb talajra hullathat lombot és magot, s ott a magából adott talajban verhet új gyökeret.

Igy az élő priamis nemcsak magasságokban nő, hanem szélességek terjedelmében is, s minden nagyobb magasság az alap terjedelmének a nagyobbodásából áll elő és e nagyobbodás menedékes fölfelé haladásából.

Ez az eleven, önmagából élő és növekvő gula minden népnek bizonyos önálló csoportosulását jelenti, melynek megfelelő alapterületre kell támaszkodnia. Az alapterület az illető népnek a földdel, a természettel való közvetlen kapcsolódása, az ősfoglalkozások területe. Az első nomádorszakok idején a népek széles kiterjedésben helyezkedtek el, hogy minden szükségletükre a különböző vidékek és tájak más-más természeti adottságait megkapják a kielégülést. Később a nyerstermények átalakításában is szükségleteik új meg új kielégítési lehetőségeit tudták megtalálni, s így támadtak az ipari munka változatai. Ezek a különböző vidékek szerint különböző termeléseket hoztak létre, s ezek fölöslegei között a csereforgalom is kifejlődött. A csereforgalom ugyanazon nép különböző vidékei között az egymásról való tudomást is fenntartotta és közvetítette, s így a nép közös szellemének a megmaradását is szolgálta. Ennek a közös szellemnek a megtartása és ápolása mindenünnen közös szükségérzet volt, ahol egynyelven beszéltek, s az egynyelven beszélők szellemi csereforgalmának és összetartásának így támadt további foglalkozási rendje. Az utóbbi foglalkozási rendben persze azok tüntek föl, akiknek tehetségük volt a több észre, több gondolkodásra, vagy egyéb olyan kiváltságra, mely csoportos vonzást tud gyakorolni.

Az ilyen kifejlődés az a szerves magából növés, mely külső rázkódtatások és megtámadások nélkül okvetlenül létrejön egy népben. És ennek a kifejlődésnek egyúttal az a legjellemzőbb sajátossága, hogy ahogyan saját területéből indul, úgy oda is tér vissza. Magasságai nem kifelé hajlanak, hanem befelé, a maga fölismert vagy ösztönyszerűen érzett központja felé. Tehát nem a más népek felé való átfolyás a népélet irányzata, hanem az önmagába halmozódás. Érintkezés csak az alapterület határvonalai mentén van, az alaprétégek szomszédos

Gróf Apponyi Albert

Élmények és emlékek

Kapható az Erdélyi Lapok könyvosztályában.

Ára 200 lei és portó.

pontjain, de már az alaprétég további belső vidékein egyáltalában semmi nincs az idegen érintkezésből. A határvonalakon való átszivárgások kölcsönösen hatni tudnak egymásra, s ez a különböző népek egymás melletti elhelyezkedésének a békére, egymástól való elférése való törekvését adja. Igen, mert az alaprétégek szomszédos érintkezési pontjain csak a föld hajszálesővességének a természetes közlési módjai vannak meg, a szivárgások, amik csak szivárgások és ott az alaprétégek szomszédos peremén kölcsönösen el is használódnak. Egymást kiegyenlítik. Bennebb, a népeletek központjain tehát zavarólag, idegenszerűleg hatni nem tudnak, s így békéltenséget föl sem keltethetnek.

Az önmagukban élő, önmagukat eltartó, önmagukból magasságokra jutó népek között — természet szerint — a szomszédos viszonyok ellenségesek nem lehetnek. Az ugynevezett autarchiák, amiket mostanában annyira a népek közli ellenségeskedés okozóinak tartanak, — alapjukban véve a népek egymás közötti viszonyának legjobb rendezői. Az ellenségeskedések tulajdonképpen kezdő oka éppen abban van, hogy a népek magasabb foglalkozásai nem akartak megelégedni az autarchiával, a maguk népterjedelmére korlátozódással, hanem átkalandoztak és áthatoltak más népek alaprétégére, s ez alaprétég természetes magából növést megbontották. E felsőbb rétegekbe betóduló idegenség az, ami az alaprétégek fölfelé fejlődésének útját állja, s a társadalmi egyensúly létrejöttét megakadályozza. Ennek az egyensúlytalanságnak az érzése hat vissza nyugtalanítólag, s ebből lesz az ellenséges indulat a népek között. Az egymás melletti el nem férés néptudattá növesztéséből.

Ez a tudat hamis, mert minden nép elférne egymás mellett. Akik a tudatot kiérlelik, azok nem a népi alaprétég egyszerűségével, hanem a magasabb foglalkozások igényességével fogják föl az életet. Tehát a közép és felső társadalmi osztályok ez igényessége az, s nem az autarchia, ami a népek közötti ellenséges szellemet előidéz. Ha a magasabb társadalmi osztályok népihöz való arányosságra törekcsenek, s így visszatérnek a természetes életuttra, megelégszenek a maguk viszonyaihoz mért életmagassalattal, s elférnek a maguk népi alapterületén, akkor béke lesz a népek között. Béke lesz autarchiával is, sőt éppen az autarchia folytán lesz béke.

Kell tehát népi alapterület, mely elegendő legyen az illető nép számára, hogy a természettel kapcsolódhassék, s a földből testi munkával kihozhassa a maga megélhetését.

Az orosz népnek Európa egész keleti fele, s Ázsia egész északi felerésze jutott elhelyezkedési területül. Egy 145 millió népi 22 millió négyzetkilométer területen, vagyis 6 emberre jut egy négyzetkilométer. Bizonyára századokra szóló elegendőség ez minden jövőendő szaporodás számára. Hiszen összehasonlítás végett érdemes tudnunk, hogy például az európai Angliában 187 emberre, Belgiumban 262 emberre, Franciaországban 73 emberre, Németországban 133 emberre, Itáliában 130 emberre, Magyarországon 85 emberre, Romániában 59 emberre, Japánban 156 emberre, Chinában 87 emberre, Angolindióban 68 emberre, az Északamerikai Egyesült Államokban 12 emberre jut egy négyzetkilométer földterület. (A Knauer-féle 1928. évi „Welt-Atlas” adatai.)

Az oroszoknak tehát nemcsak elegendő, hanem tulságosan is nagy alapterületük van, amit népi alaprétégeik be se tudnak lepi teljesen. Talán éppen ez okozta, hogy idegen hódító vágyak széles foglalkozással tódultak be erre az alapterületre, s kihasználás alá vették a ritkás és éppen azért nem kellő ellenállókép-

Ha jó teát és kávét

óhajt vásárolni, akkor ne sajnálja a fáradságot, jöjjön el a Str. Nicolai Zsiga (Lukács György-u.) 2-a sz. alá

Csosz József tea-és kávéraktárába,

ahol az ünnepekre való tekintettel új-évig kicsinyben is lehet vásárolni.

ségű népi alaprétéggel együtt. Mindig hódítók fenyegetése száguldott végig rajta, s így a népi alaprétég kifejlteni nem tudta a maga arányos középrétégét. Ez a középrétég fejlődés nem alulról, hanem az idegen beözönlésű hódítók osztályából, fölülről létesített a katonák és hivatalnokok kasztjának a mesterkéltséggel szaporításával mesterkéltséggel középrétéget. Ebben a szellemi élet is inkább a középeurópai befolyásokból táplálkozott a norman, német, balti és svéd idegen beköltözések révén, de ezek a hatások nem tudtak az orosz élet belső sajátosságává válni. Egyedül a görög földről jött vallás tudott az orosz néprétégek vérebe és szellemébe átívódni.

A sok idegen hatás azonban együttvéve szinte lehetetlenné tette olyan társadalmi középrétéget létrejöttét, mely a népi alaprétég sajátosságaiból, az ő szükségletei öntudatosításából és szervezéséből, ennek a népi alaprétégnek a saját fölfelőlődéséből állott volna elő. Csak aránytalanul vékony kéreg volt ez a saját fejlődésű orosz középrétég. Ez is a nagy orosz földnek igen szétszórt távolságain jelentkező a középbirtokosok, s a vidéki kiskereskedők, kisiparosok és kishivatalnokok családjában.

Az orosz társadalom keresztmetszete tehát az, hogy óriási népterületen a földműves népi alaprétég kiterjeszkedni se tudott eléggé. Magassági növesztése pedig azért nem lehetett, mert minden átmenet nélküli hatalmi réteg nehezedett rá. Társadalmi alsóosztály középrétéget nélkül és idegen felsőosztályal. Bármily széles életalapja is volt tehát az orosz népnek, mégse tudott társadalmi egyensúlyt lenni, hanem nagy területén csak szétterült az idegen terhelődés nyomása alatt.

A bolsevizmus se szabadította föl ez idegenség alól. Ez a bolsevizmus csak az előbbi hódító réteg helyébe s annak a bürokratizmus és militarizmus helyébe telt be egy nagyiparositó hódítás céljával eltelt másik idegen réteget. Ennek is csak úgy megvan a bürokratizmus és militarizmus, sőt még kinzobb és mindenbe beavatkozabb, mint az előbbi. A korábbinál még azzal is rosszabb, hogy valóságos nemzetközi csődület idegensége van benne, mely még azt a vékonykérű polgári középrétéget is kiirtotta, mely korábban valami halk reményt és lehetőséget jelentett a népi alaprétég saját magából való fölfelőlődésére. Persze a bolsevizmus a volt felsőosztályt is kiirtotta, s ami orosz hatás és hajlandóság volt benne, azt is. Tévesnek tartom azt a mondatot, mely a bolsevizmust orosz természetnek mondja. A nyugat-európai iparosodás elégedetlenjeinek az eszmérendszere, ennek a megtorló és hódító vágya vette birtokba az előbbi uralomtól már amugy is zsibbadtan szétterült népi alaprétéget. És most egy nagy kísérleti telep talaja ez az alaprétég, amire a terménygazdaságból átmenet nélkül nehezedik rá a nagygépek üzeme.

Ha ez a gépezet visszavonul arra a határra, hogy csak az orosz népterület autarchiáját valósítsa meg, akkor még helyrehozhatja, amit az orosz népi alaprétég fölfelőlődésének az alányomásával végzett. Megindulhat így valami fölszabadulás, amiben a népi alaprétég megkezdheti a magához arányos iparosodást, s a csak magát kifejező szellemi életet. De ehhez előbb az kell, hogy az orosz nép megszünjék gépmolochok kázanájának a tüzelőanyaga lenni. A remény erre abban van meg, hogy ez a népi alaprétég megvan, s csak a mesterséges fölfelőlépítő idegen rajta.

(Második közlemény következik.)

Papi jubileum. Sighet. (Máramarossziget). Saját tud. Belső ünnepségek keretében ünneplte Sighet (Máramarossziget) reformátussága Papp József református lelkész 25 éves papi jubileumát. Az ünnepség ünnepi istentiszteletből, diszközgyűlésből és este szeretetvendégségből állott, amelynek tiszta jövedelmét a szegény gyermekek karácsonyi felruházására fordítják.

Halálra gázolta egy autó Bucurestiben Soutzo hercegnőt. Bucuresti. Saját tud. Szerdán délelőtt a Calea Victorien, a királyi palota előtt egy gyorsan hajtó autó elütötte Soutzo hercegnőt, aki bordatörést és súlyos belső sérüléseket szenvedett és nemsokára meghalt. Az autó sofőrjét letartóztatták.

* **Archőre gondos ápolást igényell** Földesféle Margit Creme mindennapos használata biztos védelem a változó időjárás ellen.

Róth bankigazgató a törvényszék előtt. Sztámar. (Sztámar). Saját tud. Amint már jelentettük, a sztámai (sztámai) törvényszék kedden kezdte tárgyalni Róth Lajos itteni bankigazgató bűnperét, aki ellen sikkasztás és ötvennégy rendbeli csalás címén emelt vádat az ügyészség. Róth Lajos régebben a Leszámitoló Bank igazgatója volt, majd 1924-ben saját vállalkozásában megalapította a Róth-bankházat. Róth nyolcszáz ezer lejjel kezdett s ezt az összeget egy társa kétszáz ezerrel pótolta ki egymillióra. Hogy ezt az alapot növelje, 1929-ben csak úgy alkalmazta a bank tisztviselőit, ha azok nagyobb összegű kauciót tettek le. Róth azt hangoztatta a bíróság előtt, hogy ezek nem óvadékok voltak, hanem betétek címén vette át s azokról 12 százalékos kamatot fizetett. Káhn Márton könyvelő, aki 300 ezer lejjel kauciót fizetett, nem volt olyan állásban, hogy kaució vált volna szükségessé. Merza Kálmán 250 ezer lejjel adott Róthnak, amelyet később 320 ezerre növelt. Kínál Géza 230 ezer lejjel adott a bankháznak kaució címén. Már 1931 tavaszán látták a tisztviselők, hogy a bankház nehézségekkel küzd. Róth Lajos igazgató minden esetben megnyugtató választ adott, ami nem elégítette ki a tisztviselőket. Merza Kálmán kilépését határozta el, azonban Róth igazgató nem engedte. Egy év múlva, 1932 március elején aztán tömegesen feljelentették Róthot óvadéksikkasztás miatt. Rövidesen ötvennégyre szaporodott a csalás címén tett feljelentések száma. Róth Lajos letartóztatták, a vizsgálat levezetése után szabadlábra helyezték. Ezután több ügyét rendezte és a feljelentések egy részét visszavonták. A vádirat egyik pontja szerint Róth váltókat jogtalanul perelt, továbbá dollárt, pengőt, csekkoront vett át többektől, hogy azokat idegen országokba utalja, de nem kapták meg az átutalásra kapott pénzüket. A tárgyalás napokig fog tartani.

Az angliai Gunard Line új hajóóriása.

Alig bocsátották vízre az utóbbi idők legnagyobb hajóóriását, az angliai Glasgow hajódokkjában újabb óriáshajón dolgoznak, amelynek méreteivel az angolok bámulatba akarják ejteni a világot. Ez az új óceánjáró tizenhat méterrel lesz hosszabb a világ eddigi legnagyobb hajójánál.

Karácsonyi könyvvásár

Elbeszélések és regények a nagyobb ifjuság számára:

- S. Bokor Malvin: ARPADVÉR,** történelmi regény. 180 oldal. Egész vászonkötésben 125 lei.
- S. Bokor Malvin: AZ UTOLSÓ ÁRPAD.** Történelmi regény. Jaschik Almos háromszínyomású boríték képevel. 224 oldal. Diszkötésben 125 lei.
- Ch. Dickens: A PUSZTA HÁZ.** Regény. 384 oldal. Fűzve 125 lei.
- Ch. Dickens: NICKLEBY MIKLÓS ÉLETE ÉS VISZONTAGSÁGAI.** Regény. II. kiadás. 232 oldal. Kötve 115 lei.
- Ch. Dickens: DOMBEY ÉS FIA.** Regény. Savely Dezső illusztrációival. 360 oldal. Kötve 155 lei.
- Dr. Hám: IFJU SZENTEK ÉLETE.** Horn Antal rajzaival és négyszínyben nyomott borítékkal. 114 oldal. Díszes vászonkötésben 105 lei.
- M. Eyth: KÜZDELEM A PIRAMISERT.** Kalandos regény. 357 oldal. Kötve 125 lei.
- Migend: A SAO-MATHEUSI REMETE.** 192 oldal. Kötve 140 lei.
- Rubenscu: KRISZTUS-LEGENDÁK.** III. kiadás. 144 oldal. Kötve 95 lei.
- Sienkiewicz: QUO VADIS?** Az ifjuság számára átdolgozott kiadás. 348 oldal. Fűzve 110 lei. Kötve 140 lei.
- Spillmann: BÁTÁN ÉS HIVEN.** Történelmi regény a francia forradalom korából. 328 oldal. Fűzve 110 lei. Kötve 140 lei.
- Spillmann: EGY KIRALYNE ÉLETÉÉRT.** Történelmi regény a francia forradalom korából. 328 oldal. Fűzve 110 lei. Kötve 140 lei.
- Székely: KRISZTUS APRÓDJAI.** Ifjusági regény a gyermek keresztahadjárat korából. 208 oldal. Kötve 125 lei.
- Tarczai: MARGIT-LEGENDÁK.** Kötve 125 lei.
- C. M. és A. M. Williamson: AZ ARANY CSÖND.** Regény. 269 oldal. Fűzve 90 lei. Kötve 110 lei.

Kapható könyvosztályunknál.

Nemcsak a mesében, hanem Perzsiában is él egy „óriás”. A bécsi orvosi társaságban Fuchs Adalbert dr. orvostanár beszámolt keleti utazásáról és elmondotta, hogy Perzsiában találkozott egy óriással, aki nyilván a világ legnagyobb embere. Az óriás perzsa három méter és húsz centiméter magas, testsúlya 200 kilo és mindössze 20 éves. Az óriás eleinte normálisan fejlődött, később azonban végtagjai nem fejlődtek olyan arányban, mint többi testrésze, úgyhogy a hatalmas ember csak nehezen tud mozogni. Tanuja volt annak, hogy az óriást emelődaruval emelték be egy hajóra. Az orvostanár fényképeket is mutatott fel az óriásról.

Morfiumcsempészeket lepleztek le Budapesten. Budapestről jelentik: Kedden az esti órákban nagyarányú kábítószerek csempészt lepleztek le a budapesti rendőrség. A detektívek rajtaütészenűen megleptek egy háromtagú társaságot, akiknél 3 ezer adag morfiumot találtak. A zelfogatás a nyílt utcán történt, abban a pillanatban, amikor éppen szét akarták osztani a dózisokat az utcán lebzselő kokain- és morfium-üzemeknek. A három csempész azt állítja, hogy a morfiumot egy nagy ládában találták egy gyógyszerár pincéjében. A rendőrség azonban azt hiszi, hogy sikerült a nyomára jutni annak a bandának, amely az utóbbi időben nagymennyiségű kábítószereket árasztotta el Budapestet.

Nyelvvizsga eredmények. Sighet. (Máramarossziget). Saját tud. Az itteni tanfelügyelőségre is megérkezett az augusztusi tanítói nyelvvizsgák eredménye. Sikeresen vizsgáztak: Antal M. Evangéla, Lausinszky M. Margit szerzetes tanítónő a zárdában, Rencz Ilona katolikus tanítónő Bocicoul-Mare (Nagybocksó), Bilky Gizella református tanítónő Sighet (Máramarossziget) és Harmat Ilona izraelita tanítónő Sighet (Máramarossziget). A többi 8 tanító és tanítónő elbukott. A máramarosi állami iskoláknál szolgálatot teljesítő tanítói kar 34 tagja közül csak kettő nem felelt meg a követelményeknek, a többi átment a nyelvvizsgán.

José Luis Tejada Sorzano

Bolivia új elnöke. Salamanca utóda. A Gran-Chaco melletti harcok ez ideiglenesen elfojtott zavargások miatt, illetékes körök véleménye szerint Sorzano elnöksége sem lesz tartós.

Finnország függetlenségének emléknapja. December hatodika a finn történelem legnagyobb napja, 1917-ben, ezen a napon mondotta ki Finnország akkori miniszterelnöke, a mostani köztársasági elnök Finnország függetlenségét. A múlt század utolsó éveitől fogva kemény harcot vívott Finnország az oroszok elnyomó hatalma ellen. A világháború fellángolásakor megértették a finnek, hogy végre elérkezett az alkalom, hogy kivívják önállóságukat. Hadsereget teremtettek, 5000 fiatal finn szökött át a németekhez, hogy ott katonai kiképzésben részesüljenek. 1918-ban Finnország elkeseredett küzdelmet vívott a nemrég megszerzett szabadság védelméért. És Finnország győzött. Az oroszok elleni harc az 1919-iki tartui békével fejeződött be és ezzel megindult a finn nemzet fejlődése.

Sakkverseny rádió keresztül. A világ legkülönösebb sakkversenyét rendezti meg a télen két orosz tudóscsoport. A bajnokságot az északi sarkvidéken bonyolítják le. Ez lesz az egyetlen szórakozása a két csoportnak, amely expedíció van az egyik a szibériai Dickson-szigeten, a másik a Cseljuskin-fokon berendezett meteorológiai állomáson telel át. Háromezer kilométer választja el egymástól az örök jég világának ezt a két pontját, ez azonban nem akadályozhatja meg a tudósokat abban, hogy izgalmas sakkversenyeket rádió segítségével lebonyolítsanak.

Eltávolítja a hatóság a pékműhelyekből a nem szakmabeli iparossegédeket. Oradea (Nagyvárad). A munkaügyi inspektorátushoz az utóbbi hetekben számos feljelentés érkezett, hogy több pékműhelyben nem dolgoztak szakképzett segédekkel. A munkaügyi inspektorátus vizsgálatot rendelt el. Egyben figyelmeztette a munkaadó iparosokat, hogy ezeket a szakmanélküli alkalmazottaikat záros határidőn belül bocsássák el. Mivel a pékmesterek ennek a rendeletnek nem tettek eleget, az inspektorátus most elhatározta, hogy erőszakkal is ki fogja emelni a pékműhelyekből a szakmanélküli alkalmazottakat, a pékek ellen pedig a legszigorúbb eljárást indítja meg.

Adományok. „A szenvedés mélységéből” című cikkünkre a fakereskedő nyomorgó családja részére az alábbi adományok érkeztek: Ismeretlen adokozótól egy csomag fehérnemű és vászon. Darab. N. N. 100. Isten novében 100 lei. Schmidt Erzsébet Carei (Nagykároly) a Boldogságos Szűz Mária tiszteletére 100. Szentirmai Adèle Biled 80. Budur J. Biled 40. Scheti Eta Geju (Gyapju) 50. N. N. Tipari (Szapáryliget) 150. N. N. Szent Antal nevében 100 lei. Az összegeket eljuttattuk rendeltetési helyükre.

A spanyol köztársasági elnök testőrségének művészi veretű új sisakja.

emlékünnepe.
em legnagyobb
dotta ki Finn-
ostani kóztár-
ségét. A mult
y harcot vívott
hatalma ellen.
ngértették a
alkalom, hogy
et teremtettek,
ekhez, hogy ott
ek. 1918-ban
vivott a nem-
éért. És Finn-
arc az 1919-iki
el megindult a

A világ legkü-
neg a télen két
az északi sark-
z egyetlen sző-
expedición van
ten, a másik a
eteorológiai al-
méter választja
nak ezt a két
zhatja meg a
sakkversenye-
nak.

ékműhelyek-
rossogédekét.
gyi inspektorá-
nos feljelentés
ben nem dol-
el. A munka-
endelt el. Egy-
ló iparosokat,
kalmazottaikat
k el. Mivel a
ek nem tettek
határozta, hogy
pékműhelyek-
takat, a pékek
ist indítja meg.

helységéből" el-
omorgó családja
eztek: Ismeret-
emű és vászon-
00 lei, Schmidt
oldogságos Szűz
mai Adèle Biled
Gepiu (Gyapju)
50, N. N. Szent
eket eljuttattuk

ik testőrségé-
siskája.

Bélrenyheség és kínzó főfájások, a máj és az epeutak bántalmái, gyomor- és bélhurut, aranyeres bajok és a végbél megbetegedései esetén a természetes „Ferenc József” keserűviz gyorsan és biztosan megszünteti a hasiszervek pangását. Sok évi kórházi tapasztalat igazolja, hogy a Ferenc József viz használata a bélműködést kitűnően szabályozza és erélyes elvonó hatása következtében soványító kurákra is igen alkalmas.

A rákhalálozások száma tizenhárom év alatt száz százalékkal emelkedett

Budapestről jelentik: Barabás József dr. belügyminiszteri osztályfőnök, a minisztérium közegészségügyi osztályának vezetője, érdekes tanulmányt írt a rákos megbetegedésekről a Népegészségügy egyik utóbbi számában, ami különnyomatban is megjelent. Mindenekelőtt megállapítja a kitűnő szerző, hogy a megbetegedések, illetve halálozások számának mai állása mellett a rákról, mint népbetegségről és pedig súlyos népbetegségről kell nálunk beszélni. Majd kórházaink három évi rákstatistikája alapján foglalkozik behatóan a kérdéssel és megdöbbentő eredményekhez jut el.

Mindenekelőtt megállapítja, hogy a rákhalálozás 1919 óta évről-évre szaporodik, 1931-ig, vagyis 13 év alatt 4632-ről 8581-re emelkedett, tehát közel 100 százalékkal szökött fel. Valószínű azonban, hogy jóval több a rákban elhaltak száma, mint azt a hivatalos statisztika mutatja, mert az összes elhaltaknak nagyobb százalékat nem kezelte orvos és a halálokat sem orvos-halottként állapította meg.

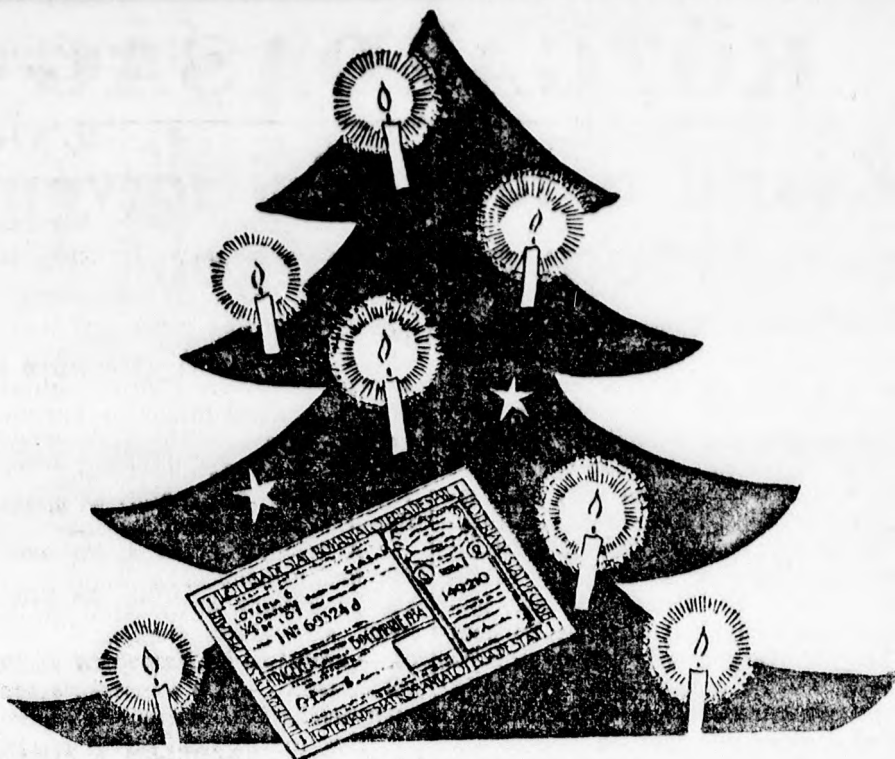
A kórházi rákbetegek statisztikájából megállapítható, hogy a rákos betegek nagyszámában keresik fel a kórházakat, de az ország rákhalandóságából következően, sokkal nagyobb azoknak a száma, akik nem mentek kórházba. A rák nem lévén bejelentésre kötelezett betegség, száma csak empirikus számítások alapján állapítható meg. A statisztika szerint a nők nagyobb számban betegszenek meg rákban, mint a férfiak. A betegek életkorát illetően az a tapasztalat, hogy 15-ik életévig a rák csak elvétve fordul elő, 45-ik életévig is elég ritka. Leggyakoribb a 45—70 évek közt, erre esik a betegség 67 százaléka. Helven éven túl csökken a megbetegedések száma.

Férfiaknál a gyomor- és az ajak-rák, nőknél pedig a méh-, gyomor- és az emlőrák a leggyakoribb. Megdöbbentéssel állapítja meg a szerző, hogy a rák majdnem feleannyi áldozatot szed, mint a tüdővész. Ugyanilyen ijesztő adat birtokába jutunk, ha a fertőző betegségekben elhunytakkal hasonlítjuk össze a rákban elhaltakat. Kiderül, hogy az összes fertőző betegségek alig szednek több áldozatot, mint a rák.

A rák elleni küzdelemnek még a kezdet kezdetén, ha állunk. Még azt sem tudjuk pontosan, hány rákbeteg van az országban, mert a betegek nagy része nem megy kórházba. A megfelelő védekezést illetően elkerülhetetlen, hogy a rákbetegek legalább ötvenként összeírattassanak, vagy még helyesebb volna a bejelentési kötelezettség és nyilvántartás vezetése kellő diszkréció mellett. Ezzel egyidejűleg meg kellene tenni a második lépést is Nagyszabású propagandával fel kellene világosítani a népet mindenütt egész Európában.

Szerkesztői üzenetek:

U. I. Az a felhívásunk, hogy a kéziratokat karácsonyi számunkra december 18-ig kértük be, minden munkatársunktól, nemcsak a rendes tudósítóinknak szól, hanem mindenkinek, aki elbeszélést, verset, vagy bármely másfajta írásművet akar karácsonyi mellékletünkbe küldeni s így természetesen Önnek is. A 18-iki dátumhoz nem mi ragaszkodunk, hanem az újság technikai előállítása követeli meg. És gondoljon arra is, hogy a munkát még át is kell olvasni, be is kell osztani s ha már a lap mellékletét kiszédelte, lehetlenség az Ön munkáját elhelyezni.

Közelednek a karácsonyi ünnepek...

Már minden házban megkezdődtek a nagy előkészületek...

MILYEN kellemes meglepetés lenne, ha a karácsonyi ünnepekre milliómos lenne Önből! December 15-én, tehát 10 nappal karácsony előtt van az Állami Sorsjáték második osztályának a húzása. Ezen alkalommal a játékosok között újabb milliókat osztanak szét. 6 EGYENKÉNT EGY MILLIÓS és számos más nagy összegű nyeremény fogja annyi ember szerencséjét biztosítani. Miért ne legyen Ön is azok között, akik a karácsonyi ünnepeket boldogan ünneplik? Játsszon az Állami Sorsjátékon, amely 200 lei-ért, milliómossá teheti Önt.

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

6 HUZÁSI NAPPA
MINDEN HÓNAP 15-ÉN

HUZÁS
December 15-én

Vásároljon a 2-ik osztályra sorsjegyet és siessen megújítani sorsjegyét idejében!

Banca Ilescu S. A. Cluj főelárusító

Képviselet: Oradea, Bul. Regele Ferdinand 11.

Gyógyító szérum a fáradtság ellen

Határozottan komoly és biztató kilátások nyílnak meg a krónikus kifáradástól kínzott kulturvilág előtt. A tudományos kutatás egyszerű eredményei oda vezettek, hogy ma holnap egyrészt a legnagyobb megerőltetéseket fáradtság nélkül fogja az ember elviselhetni, másrészt agyonhajszolt, túlfáradt és túlingereit kulturvilágunk talán majd üdüléshez juthat.

Az elfáradásnak, valamint bizonyos fáradtsági állapotoknak a megszüntetése ma — lehetséges. Egyelőre azonban még folynak az ezirányú kísérletek. A lényegről dióhéjban számolhatunk csak be s ez a következő:

Kifárasztott állatok izmaiból előállították azt a terméket, amely a fáradtságot előidézti. Ez egy fehérjeszerű, könnyen bomló, keserű ízű anyag; pihent állathat feckendezve kimerültséget eredményez. Lovakon sikerült a fáradtsági anyagok ellenmégét, a szokott módon fokozatos befecskendezéssel kitermelni s ennek az antitoxinnak az a különösen értékes sajátossága van, hogy oltás helyett külön bevéve, sőt belélegezve is kifejti hatását. Újabban kísérletként egy iskolaterem-

ben szétborították ezt a fáradtsági ellenmérget s utána a gyermekek felgyógyulását szemszerűen is meg lehetett állapítani.

Hogy ez az anyag mennyire bevált, azt sok kísérlet igazolja. Ilyen többek között az is, hogy egy ferde helyzetű forgó korongra bocsátják rá az ellenméréggel beoltott patkányt, esetleg kutyát, ahol azután napokig futkos az állat anélkül, hogy kifáradna.

Fölmerül az a kérdés, hogy miért nem semlegesíti, vagy teszi valamiképpen ártalmatlanná maga a test a fáradtságot előidéző anyagokat. Minden valószínűség szerint cselekszi is ezt a szerzet, de az ellenmérés mennyisége igen csekély. Ezt akarják — mint láttuk sikerrel — pótolni a mesterségesen kitermelt ellenméréggel.

Ha a fáradtság elleni anyag bekerül a közhasználatba, akkor igazán óriási perspektívák tárulnak az ember elé, hiszen egy üveg ilyen anyaggal a mellényzsebben minden megpróbáltatáson, minden akadályon áttör és olyan célokat valósít meg, amikre az idő s az erők hiánya miatt gondolni se mert.

KÖZGAZDASÁG

Készül a telepítési törvény Magyarországon

Budapestről jelentik: Nincs súlyosabb, korszerűbb kérdés ma azokban az országokban, ahol még mindig fölös számmal vannak óriási kiterjedésű mezőgazdasági nagybirtokok, — mint a telepítés. Általános szociális igények és nemzetpolitikai, fajvédelmi érdekek egyformán parancsolják, hogy az egy kézben vagy egy családban levő több tízezerholdas hitbizományi és szabad birtokokból ki kell elégíteni annak a néhány százezer földnélküli mezőgazdasági munkásnak és törpebirtokosnak igényét, akik meglévő földjeiken megélhetést nem találnak. Magyarországon már több mint tíz éve ébren tartják ezt a gondolatot, s ha eddig konkrét eredmények nem is igazolták a végzett munkát, ez nem annyira a belátás hiányának, mint inkább annak tudható be, hogy egy ilyen országos jelentőségű s a gazdasági életbe politikai és pénzügyi vonatkozásainál fogva igen súlyosan belevágó probléma sikeres megoldása nagy körültekintést és alapos megfontolást igényel.

Most azonban már — amint hírlik — elkészült a telepítési törvénytervezet s remélhető, hogy rövid időn belül a parlament elé kerül.

A törvényjavaslat mindenek előtt megállapítja azt, hogy földet vagy földkiegészítést első sorban azok kapnak, akik valamelyes tökével és gazdasági berendezéssel már rendelkeznek. A teljesen vagyontalanok csak annyiban részesülhetnek birtokjuttatásban, amennyiben ezt részükre a költségvetésbe évenként erre a célra beállított összeg megengedi.

Hogy a nemzet gazdasági élete a telepítéssel járó s átmenetileg el nem kerülhető kisebb foku bémulást súlyosan meg ne szenvedje, fervebevették, hogy évenként csak korlátozott számú telepítést bonyolítsanak le. A minisztertanácsnak jogkörébe lesz utalva annak megállapítása is, hogy melyik nagybirtokból mennyit vehetnek el telepítési célokra. Úgy tudjuk, hogy a legalsó határ, amelyből már telepeket létesíteni nem lehet, 500 hold lesz. A felső határt valószínűleg a helyi körülmények s az ország közgazdasági érdekei fogják megszabni.

Egy-egy telepes annyi földet fog kapni, amennyiből magát és családját tisztességesen el tudja tartani, anélkül, hogy bémunkát is kellene végeznie. Végsőkig elaprózott törpebirtokokról tehát nem lehet szó.

A juttatott föld megszabott árát a telepes a régi birtokosnak természetesen megtéríteni tartozik. Hogy mikor és milyen részletekben, az még nem került nyilvánosságra. Tény azonban az, hogy az állam ehhez a megtérítéshez ragaszkodni fog és ezért az állam a régi tulajdonosokkal szemben kezességet is vállal.

A telepeket az állam kezdetben különféle kedvezményekben fogja részesíteni. Építési segélyt kapnak elsősorban, hogy hajlékuk legyen. Adókedvezményben is részesülni fognak és — amint az Uj Nemzedék jól informált helyéről értesült — a telepesek részére külön természetértékesítési szerevet is fognak létesíteni.

Egy másik, igen üdvös rendelkezése a törvénytervezetnek, hogy a telepes birtokok megterhelését és átruházását is erősen korlátozni fogják, nehogy a juttatott föld ismét olyan kezekben halmozódjék fel, amelyekben a nemzet népvédelempolitikai érdeke nem látja szívesen a nagyobb mérvű földtulajdont.

Bizonyára sok kisebb változáson fog még keresztül menni ez a javaslat, amíg törvény lesz belőle s a parlamentben és azon kívül nagy harc fog lezajlani az érdekelt körök között; annyit azonban már most biztosnak lehet tekinteni, hogy a nép legszélesebb rétegeinek igazi öröme a magyar kormány végre cselekvőleg is kézbeveszi a nemzet eme legsúlyosabb, legszükségesebb s legégetőbb problémáját.

Engedélyezték a denaturált szeszt az iparosoknak Maramureş (Máramaros) megyében. Sighet. (Máramarosziget). Saját tud. Beszámoltunk arról, hogy Maramureş megye területén a miniszterium beszűntette a denaturált szesz árusítását, mivel a falusi lakosság italtak használatára fel és így a tiszta szesz fogyasztás a minimumra engedélyezzenek részükre denaturált szeszt, dultak a pénzügyigazgatósághoz, hogy ipari célra engedélyezzenek részükre denaturált szeszt, mivel a tiszta szeszrel járó kiadásokat nem bírják. Az iparosság kérését a miniszterium jóváhagyta és így az iparosok ipari célokra bizonyos mennyiségű denaturált szeszt vásárolhatnak.

Leszállítja a timisoarai (temesvári) ipartestület a költségvetését. Timisoara (Temesvár). Saját tud. Az ipartestület rendkívüli közgyűlést hívott egybe, amelyet azonban jövő vasárnapra kellett elhalasztania. Az alapszabályok értelmében ugyanis mintegy háromszáz tagnak kell megjelennie, hogy a közgyűlés határozatképes legyen és sokkal kevesebben jelennek meg. Vasárnap a megjelentek számára való tekintet nélkül tartják meg a közgyűlést. Mint értesülünk, a rendkívüli közgyűlést a jövő évi költségvetés megállapítására hívták egybe. A miniszterium ugyanis megkívánja, hogy a költségvetést mindig már december folyamán kapja meg, úgyhogy a testület január elsejétől kezdve már az új költségvetés figyelembe vételével működhessek. Az ipartestület vezetőségének indítványa szerint az új költségvetés meghaladja a kilencszázezer leit, amíg az idei csaknem egymillió és kétszáz ezer leire rugott. Huszonöt százalékos redukción akarnak ugyanis végezni, úgyhogy a tanácsvezetők 300 helyett 112, a szabadítasoké 300 helyett 250, a beiratásoké pedig 1500 helyett 1125 leit terne ki. A tervezet szerint a jövő évben is megmaradna a hatszázalékos tagsági díj, azaz hat százalék az egyenes adó után.

Az értéktőzsde hivatalos árfolyamai. Devizák: Párizs 6.63 háromnegyed—6.58 fel. London 503—493. Newyork 109.50—99.50, Milánó 8.74—8.57, Zürich 32.97—32.57, Brüsszel 23.55—23.30, Berlin 41.50—39.50, Amszterdam 68.30—67.65, Madrid 14—13.60, Varsó 19—18.75. Valuták: Párizs 6.60 6.90, Zürich 32.55—33.40, London 490—500, Newyork 98—112, Brüsszel 23.50—23.80, Milánó 8.65—9.20, Madrid 14—13.60, Amszterdam 67—69, Berlin 38—40, Bécs 25—24, Szófia 1.05—1.70, Prága 4—4.50, Varsó 18.80—19.50, Belgrád 2.20—2.50, Budapest 24—26, Athén 0.80—1.10, Istanbul 78—81 lei.

Az egyiptomi király aranyserlege.

Egyiptom királya a képünkön látható aranyserleget tüzte ki pályadíjjul, a nemzetközi forgalmat előmozdító plakát-versenyre. A serleget a német származású Jupp Wiertz nyerte meg az oberammergaui ünnepi játékokról készített plakátjával.

Egy kiló csokoládé 60 lei. Egy kg. tunk csokoládé 64 lei. 1 kg. Stollwerck csokoládé 72 lei. 1 kg. mazsola 68 lei. 1 kg. kakao 56 lei. 1 kg. dióbel 45—48—50 lei. Tortalap 12—14—15 lei. 1 kg. darált mák 18—20, darálatlan 16 lei. 1 kg. banáni rétes liszt 7.50. 1 liter tearum 56—58 lei. — Egy liter kitünő likör 56—58 lei. — Szardínia doboza 14—15—18—20 lei. 1 liter bor rizling 16, delavare 20, rajnai 24, rolender 28, extra vörös 30 lei. — Egy kiló akácmez 32 lei. 1 kiló narancs 32—34, 1 kg. kockacukor 24, kristály 22, por 23 lei, fűszerbevásárlásnál. Valódi szegedi paprika próbacsomag 14 lei. — Friss szaloncukorkáim 35 és 36 leitől. 140 darab friss csodaszép karácsonyi vegyes colectio, amely egy teljes fára elég, 1 dohoz 65—90 és 100 lei.

ASZÓDINAL, Sas-palota.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavankint 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei, (Az állástkeresőknek 33 százalék kedvezmény). Cím a kiadóban 10 lei.

Lakás

Külön

bejárati utcai butorozott szoba kiadó. Oradea, Str. Nic. Zsiga 45.

Szép utcai

butorozott szoba kiadó, ugyanott perzsaszővések eladó. Oradea, Str. Stramba No. 2.

Háromszobás

lakás olcsón kiadó. Oradea, Str. Mihai Sorbul (v. Széles u.) 11.

Kiadó

négyszobás lakás azonnal. Oradea, Bul. Reg. Ferdinánd. 7/a.

Egyszoba.

konyhás lakás azonnal kiadó Oradea, Str. J. Clor-das 28.

Kiadó

Január 1-től, egyszoba, konyha speizos lakás, vízvezetékekkel, villanyal. Oradea, Str. D. Cantemir No. 29.

Adás-vétel

Kétpár

gyermek-keresőia eladó Oradea, Str. Brătianu 25.

Egy gummipárna

megvételre keresték, Oradea, Str. Alexandri No. 40-a.

Zsakett,

teljesen jó állapotban eladó. Piata Venetia (v. Temp-lom tér) 1.

Egy nagy

káposztaskád eladó. Oradea, Str. Brătianu 27.

Különféle

Elveszett

egy Opre Gábor révra szóló lívret, házassági bizonyítvány és bejelentés. Megtalált illi jutalom ellenében kérem adja le Rulikovszky ú. 18. szám alatt.

Dr. Oberding József Gyűjtemény

A modern szövetkezeti mozgalom

Ára 35 lei és pontó.

Megrendelhető: könyvosztályunknál.